

po 10 ur trajajočem boju so Turki popolnem tepeni, 2000 mrtvih, 3000 vjetih z generalom Hificpašem vred, 5 kanonov zaplenjenih in Plevna od vseh strani zajeta. Boj je moral bit strašno srdit, ker je tudi 2500 ruskih junakov mrtvih in ranjenih obležalo. Kmalu drugi den je prijahal veliki knez Nikolaj na bojišče, z neizmernim navdušenjem sprejet. V Telišu bil je Šefket-paša močno začaran in je čakal pomoči iz Sofije pa nje ni dočkal. Hrabri Gurko ga je 28. okt. napal, iz šanc vrgel vun, mnogo Turkov ubil, vjel pa 7 bataljonov, 1 pašo in mnogo oficirjev ter zaplenil 3 kanone. Šefket-paša je pete odnesel proti Orhaniju in Sofiji unkraj Balkana. — Salejman-paša ima ob Lomu in pri Razgradu do Ruščuka zbranih 80000 mož, se pa ne upa zgrabit ruskega cesarjeviča. Ta je svojemu bratu Vladimirju ukazal Turke ob Lomu pri Čifliku napasti; Rusi so Turke hlabro napali in jih zapodili v pobeg toda zgubili so žlahtnega junaka; kmalu v začetku boja je bil od turške krogelje v čelo zadet princ Sergej Leuchtenberg, 24letni sin sestre ruskega carja. Slavni junak je bil k priči mrtev. Zavolj bližnje zime dovažajo Rusi svojim vojakom veliko tisoč kozuhov in v Sistovi pripravljajo tabor za 60.000 mož, jednako delajo tudi Rumuni. V Aziji sta tepena Muktar in Izmail-paša še vedno na pobegu proti Erzerumu. Rusi tiščijo za njimi urno kolikor le mogoče. Terguzakov je vzel zopet Bajazid, potem Dijadin, Sajdekan; Heiman in Lazarjev pritiskata za Muktarjem ter sta vzela Kagizman, v Delibabi došla Izmail-paša, Muktarja prisilila zapustiti Zevin in pričakujeta v Korasanu da se njima pridružita Terguzakov in Komarov iz Ardabana; potem bodeta udarila na Kaprikioj, kder je sedaj Muktar z Izmailom vred, 12 ur pred Erzerumom. Turki so tako naglo zbežali, da so neizmerno veliko živeža in streljiva popustili, kar je Rusom jako prav. Kars je obdan od Rusov, ki delajo šance in urno pripravljajo vse, kar je za napad potrebno. Turško brodovje je bilo v Varni zbrano, da bi 10.000 bašibozukov v Krimski polotok zapeljalo po Ruskem ropat in požigati; toda Turki so si nevarno podvzetje premislili in ostali doma. Rusi imajo meseca decembra novačenje; odbrali bodo 220.000 mož in pri Kruppu na Nemškem so naročili 1300 kanonov, da se jim nihče v Evropi drugo leto ne bo upal priti braniti, Turčijo uničiti, razkosati in pograbit, kakor se bo jim prav zdelo.

Za poduk in kratek čas.

Šolsko prašanje pa avstrijski katoličani.

I. Kar je zvezda potnikom vodnica v temni noči, to je katoličanom sedanjih časov katoliški shod, ki se je letos na Dunaji vršil meseca maja. Govorili so skušeni državniki, razsvitljeni cerkveni prvaki, visoki učeni gospodje v tem, kar ima biti

vsakemu najprvo in najimenitnejše, namreč o verskih zadevah, pretresovali so sredstva, po katerih se ima katoliška zavest vzbujati in vpeljati v družino in šolo. Šolski odsek je imel sejo 1. maja. Navzoči so bili kardinal in nadškof Švarcenberg, potem nadškofje iz Dunaja, Solnograda in Zadra, škofje: Rudigier iz Linca, dr. Janez Hais iz Kraljevega Gradca i. dr. Pervomestnik je bil Turnherr iz Predarlskega, poročevalec pa grof Leon Thun. Ta je poročeval o stanju šolskega prašanja v Avstriji in prebral nasvete, o katerih so se potem 3 dni marljivo razgovarjali in jih v tako podobo zlili, v kakoršni jih je splošni shod avstrijskih katoličanov v javni seji 3. maja enoglasno sprejel. Pri tej javni seji je slavni grof Leon Thun imel sijajen in preimeniten govor, ki se tako glasi: „Tri dni smo veliko govorili o šoli in odgoji, posebno veliko sem jaz z vami o tem govoril. In še jedenkrat naj bi govoril o tem. Veliko se tirja, Resen bodem postal, pa vsaj se nismo za šalo tukaj zbrali, resni hočemo biti. In če smo tudi tri dni tukaj zborovali, nam je bilo to v tolažbo, da smo govorili o predmetu, ki nam vsem srce obtežuje. Iz vseh dežel naše Avstrije smo se sešli, mirno in pokojno smo se med seboj porazumeli, in v miru smo obravnavali to stvar, naši nasprotniki nas niso motili s svojimi govori, ki nas pohujšajo in srca obtežujejo, ker so vsemu katoliškemu ljudstvu v spodtiko. Menim pa, da ne bode odveč, akoravno smo tri dni zborovali in sklepali, ako ta predmet gledamo s prostejšim očesom. Čas za obravnave je bil nam dosihmal omejen; namen našega zborovanja je bil namreč ta, da svoje prepričanje izrazimo določno, in da je objavimo in kakor upamo, na korist daleč razširimo. Tedaj bi rad o tem važnem predmetu govoril bolj prosto, o tem predmetu, ki se tiče ne samo naše šole, marveč velikega boja, ki se bije za šolo po vsem svetu, opisal bi rad njegov začetek, nadaljevanje in važnost. Ako ljubi Bog blagoslovi zakon katoliških starišev, nimajo, ako so sami ohranili katoliško prepričanje, večje skrbi na svetu, kakor da bi to tudi otrokom zapustili, in katerih pripomočkov bi se poslužilo, da bi to dosegli. Že v prvih dneh po rojstvu so prejeli otroci zakrament sv. krsta in so vstopili v katoliško Cerkev. Otroci so v prvih dneh svojega rojstva postali udje svete Cerkve, ker so stariši to tako hoteli in vravnali, ta korak je važen za vse njihove življenje in zgodilo se je, a otroci tega niso hoteli, ker niso mogli. Od kod pa izbaja pravica starišev, da tako ravna in merodajno vplivajo na vse življenje svojih otrok brez njihove lastne volje, kaj jih v to nagiba? Vzrok tega je v veri, kajti preverjeni so, da je prepričanje, ktero hočejo prenesti na otroke, samo ob sebi (absolutno) resnično, in da se Cerkev, ki brani to prepričanje, nikdar ne more zmotiti. Stariši nočejo otrokom zapustiti svojega osebnega mnenja, ali nasledka svojega preiskovanja, marveč oni so prepričani, da to storivši odkažejo otrokom

pot do resnice, ki je vzvišena nad vsako dvombo, ker ima poroštvo razodenja božjega. To pa storé, ker verujejo na podedovani greh, da novorojeno dete, kakor vsak človek, po grehu prvih starišev ne more priti do krščanske popolnosti brez milosti božje, ravna pa tako, ker hočejo, da bi se otroci vdeležili te nebeške milosti pri svetem krstu, ravna pa slednjič tako, ker je to njih dolžnost. Od tod izvira krščanska izreja, tukaj je razpotje, kjer se loči krščanska odgoja od nekrščanske. Tisti, ki so ob vero prišli, ki ne verujejo na nezmotljivo resnico in konečno tudi na Boga ne, ki ne verujejo na izvirni greh, ki so v ti zmoti, da človek po svojem naravnem razvoju najde pravo pot na svetu, tem je to, kar katoliški stariši storé, krivica otrokom storjena. Ako smo mi prepričani, da otroci po zakramentu sv. krsta in po naukih svete Cerkve zadobe pravo prostost, prostost v krščanskem zmislju, prostost, ki jih oslobodi verig zmote in strasti, je nejeveren te misli, da je to sužnost za otroka, kajti njemu je prostost to, da se človek ne podvrže nobeni postavi in da stori, kar hoče. Kako pa ravna katoliški stariši, da smoter, ki ga imajo pred očmi, dosežejo s krščansko odgojo? Otroka, še preden govoriti zna, mati pokriža, in ko se je otrok toliko razvil, da zastopi jezik svoje matere, govori že mati z detetom o veri. Ne more drugače; srce je prenapolnjeno molitve za otroka, in ne, da bi namerovala, že govori od Boga. In čudno! otrok že preden se njegov duh toliko razvije, da more sprejeti abstraktni pojem o človeku, že tačas, ko le pozna očeta, mater, sestrico, varuhinjo, a nikakor ne ve, kaj je človek sploh, sprejme nauk od Boga. Otroče srce ga veselo sprejme, in to je dokaz, kako sta Bog in človek tesno zvezana. Otroci sprejme s svojim srcem misel „o Bogu“, in kakor sam po sebi se nauči moliti, z otroškim življenjem se združi (se vraste) pojem, s katerim se umstveni modrijan z vsemi svojimi preiskavami ne more združiti.

(Dalje prihodnjič.)

Smešničar 44. V neko krčmo je prišel gost, ki se je dobro najedel in napil, potem pa začel tako pogovarjati se z krčmarjem rekoč: ali ste imeli že kedaj gosta, ki vam ni hotel plačati, kar je bil dolžen? Krčmar: se vé, da sem jih imel, to pa še le preveč. Gost: no, kaj ste pa naposled z takim človekom naredili? Krčmar: jezen sem postal, ga zgrabil in skozi dveri na stezo pognal. Gost: poskusite sedaj tudi tako, srca rad se vam sedaj dam iz vaše krčme vreči.

Razne stvari.

(Za po toči 18. avg. poškodovane) se je pri uredništvu „Slov. Gosp.“ do 1. novembra t. l. nabralo 57 fl. 37 kr. in o. k. glavarstvu v Mariboru izročilo.

(† *Priden učitelj umrl.*) V Prežinu je 19. oktobra po dolgotrajni bolezni umrl vrli učitelj gosp. Janez Bračič. Bajni je bil tudi iskren narodnjak. Naj počiva v miru!

(*Ženihov zmanjškalo*) je v Slov. Bistrici; neka tamošnja 23letna vdova se je morala v „Marburger-Zeitung“ dati, da bi se rada možila.

(*V mešnike posvečena*) bila sta 2 bogosloven in ob enem vojaka; v Mariboru č. g. Franc Heber in v Celovcu č. g. Ignacij Robas; slednji je bil tudi jako spreten slovensk pisatelj za vojaške potrebe.

(*Umrl je 100 let star*) J. Moro, penzionirani davkarski uradnik v Celovcu.

(*Zarad zadolžene krive*) na 3 mesece v težko ječo obsodili so Jan. Huber-ja, trgovca v Ptuj, dolga je imel 192.296 fl.

(*Za družbo duhovnikov*) so vplačali č. g. Krtina 11 gld. (ustn. dopl.), Cizej P. 11 gld.

(*Spremembe v Lavantinski škofiji.*) Zarad bolehnosti je č. g. Jakob Zupanič, bivši kaplan v Novi cerkvi stopil v začasen pokoj in se podal v Meran na Tirolskem. Razpisane so fare: Stoperska do 19. novembra; Zgornjopoljskavska, št. Jungertska na Pohorju potem Skomerska do 1. decembra t. l.

Dražbe III. 2. nov. Janez Pukl v Tresterici 9407 fl., Scherbaum 13.000 fl. v gornji Radgoni; 3. nov. Marija Kleinschuster v Mariboru 5441 fl.; 5. nov. Juri Drofenik 516 fl. v Šmarjah; 7. nov. Jakob Doljšak v Slov. Bistrici, Jernej Robnik 5995 fl. v Konjicah.

Listič uredništva. G. M. Z. pri sv. Petru pod sv. gorami in G. M. K. pri sv. Martinu pri Slov. Gradcu: dopisov nismo porabili, ker bi mnogo ljudi preveč iznemirili, česar neč mo.

Loterijske številke:

V Gradcu 27. oktobra 1877: 25, 15, 83, 40, 87. Na Dunaju „ „ 14, 11, 78, 87, 89.

Prihodnje srečkanje: 10. novembra 1877.

Tržna cena

preteklega tedna po hektolitrih.

1 Hl. = 1¹⁰⁰/₁₀₀ vag. — 100 kilo = 1 cent in 78 ¹/₂ funta.

Mesta	Pšenica	Rž	Ječmen	Oves	Taršica	Proso	Ajda
	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.
Maribor	9 50	6 10	5 20	2 80	6 50	6 40	6 80
Ptuj	8 60	6 20	6 10	3 10	6 10	5 60	6 10
Ormuž	8 80	6 80	5 40	3 55	5 —	7 80	4 60
Gradec	9 73	6 60	6 9	3 58	6 38	6 30	8 —
Celovec	9 84	6 54	6 18	2 96	5 16	4 46	6 68
Ljubljana	9 75	5 36	5 36	3 25	6 40	5 36	6 50
Varaždin	8 90	6 20	5 20	3 10	5 80	6 30	7 —
Zagreb	8 90	7 —	3 80	3 20	6 40	6 60	7 40
Dunaj	12 40	8 45	10 40	7 32	7 95	—	—
Pešt	11 12	10 65	9 —	6 70	7 42	5 —	—